

3. Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей від 25.10.1980 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_188#Text

4. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 19.10.1996 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_002#Text

5. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

6. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text>

УДК 340.1

Гордуз М. О.
к.ю.н., доцент
м. Черкаси

ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН У СФЕРІ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Ідея прав і свобод людини завжди висувалась на авансцену політичної боротьби за загальнодемократичні перетворення. Прийняття ООН у 1948 році Загальної декларації прав людини, а в наступні роки таких документів, як Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966 р.), Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі (1975 р.), Документ Копенгагенської наради – конференції з людського виміру СБСЕ (1950 р.), Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини (1950 р.) та інших прийнятих світовим товариством, забезпечили початок якісно нового етапу у розвитку міжнародних норм і відносин у сфері реалізації прав людини і громадянина.

Треба визначити, що права людини – це невід’ємний атрибут людини як особистості, який не залежить від ознак раси, національності, кольору шкіри, статі, походження, переконань, майнового стану, місця проживання або інших ознак [1, 6].

Закріплення в Конституції України положень про те, що людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, вимагають подальшого розвитку норм про правовий статус громадянина. Формування правової держави неможливе без надійного правового захисту кожної особи, забезпечення прав і свобод громадянина.

Громадяни – найбільша група суб’єктів адміністративно-правових відносин, оскільки переважна більшість прав і свобод людини і громадянина реалізується у сфері виконавчої влади, через систему управлінських відносин.

Проголошені в Конституції України права і свободи громадянина на недоторканість, власність, інформацію, рівність доступу до державної служби, участь в управлінні державними справами, право збиратися мирно і проводити

збори, мітинги, походи і демонстрації, оскаржувати в суді рішення, дії та бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб не можуть бути ефективно реалізовані без визначення адміністративно-правового статусу громадян. Це стосується і конституційних обов'язків громадян [2, 39].

Адміністративно-правовий статус громадян є складовою частиною їх загального статусу, встановленого Конституцією України та чинним законодавством. Якщо положення Конституції України щодо правового статусу громадянина наблизилися до міжнародно визнаної моделі правового статусу людини і громадянина у демократичній, соціальній, правовій державі, то стосовно адміністративно-правового становища громадян в Україні аналогічного наближення в повній мірі ще не відбулося.

Оновлення змісту адміністративно-правового статусу громадян вимагає не тільки визнання і закріплення в законі природних (невід'ємних) та суб'єктивних прав і свобод особи, а й створення необхідного реального механізму забезпечення реалізації цих прав і свобод. Саме механізм реалізації та захисту прав і свобод громадян опосередковується переважно нормами адміністративного права [1, 6].

Вирішення проблеми адміністративно-правового статусу громадян полягає також у визначенні меж втручання органів виконавчої влади в життєдіяльність особистості, у встановленні меж інтересів особи і публічних інтересів (громадських та державних), що передбачає певні обмеження прав і свобод громадян. Саме при цьому необхідно передбачити юридичні гарантії забезпечення реалізації та охорони прав і свобод особистості.

Проблеми забезпечення прав і свобод громадян у сфері державного управління набуває важливого значення, оскільки засади пріоритетності прав і свобод людини і громадянина сприяють запровадженню принципово нового типу взаємовідносин між громадянами і органами виконавчої влади, такого, за яким кожній людині було б забезпечено (гарантовано) реальне додержання і захист належних їй прав і свобод. Як об'єкт державно-управлінського впливу громадян у той же час повинен стати рівноправним учасником відносин з державою, наділеним комплексом забезпечених законом прав і свобод. Роль держави в цьому проявляється у забезпеченні реалізації головних принципів і напрямів її діяльності, що прямо чи опосередковано впливають на формування та реалізацію правового статусу особи [3, 325].

У взаємовідносинах громадян з органами виконавчої влади останні наділені владними повноваженнями. Але в будь-якому разі громадяни мають право, що теж носить характер владної вимоги, – право вимагати забезпечення реалізації своїх прав, свобод і обов'язків та дотримання при цьому принципів законності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Олійник А. Ю. Зміст конституційного права на життя // Науковий вісник НАВСУ. – 2007. - №3. – С. 6-9.
2. Права людини: Міжнародні договори України, декларації. Документи / Упорядник Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – К., 1992. – С. 39-40.
3. Колодій А. М. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посібн. –К.: